

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 29/08/2025 14:32
Sayı: E-120.07.03-1690283
2025 AİLE YILI

Sayı : E-54045643-610-20684135

Konu : Soru Önergesi (7/29935)

7/29935

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 07.07.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1657840 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Manisa Milletvekili Sayın Şenol SUNAT'a ait 7/29935 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/29935) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: D4A98956-F762-4C39-9B45-F1BD187EAABE

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

Bilgi için: Mahmut KURT
Mühendis

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN ŞENOL SUNAT'A AİT 7/29935 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

İzmir iline içme suyu temini için Manisa ilinden mevcut durumda, Gördes Barajı (59 hm³/yıl), Göksu Yeraltı Su Kaynakları (63,1 hm³/yıl) ve Sarıkız Yeraltı Su Kaynaklarından (45,1 hm³/yıl) olmak üzere yıllık toplam 167,2 hm³ su temin edilebilmektedir.

İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (İZSU) verilerine göre 2024 yılı içerisinde, Gördes Barajı'ndan 52.571.830 m³, Göksu Yeraltı Su Kaynaklarından 55.946.647 m³ ve Sarıkız Yeraltı Su Kaynaklarından 14.095.935 m³ su temin edilmiştir.

İzmir iline içme, kullanma ve endüstri suyu sağlanmasına ilişkin ana protokol; 16.11.2006 tarihinde, "1053 sayılı Belediye Teşkilatı Olan Yerleşim Yerlerine İçme, Kullanma ve Endüstri Suyu Temini Hakkında Kanun" hükümleri çerçevesinde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ), İZSU ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı arasında imzalanmıştır.

Manisa'daki Sarıkız Yeraltı Su Kaynakları için ise, 02.11.1980 tarihli ve 17148 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Manisa Saruhanlı Sarıkız Kaynakları ve Çevresi Yeraltı Suyu İşletme Sahası" ilanı doğrultusunda, Saruhanlı ilçesi Lütfiye ve Nuriye Mahallelerindeki İZSU sondaj kuyularına yaklaşık 45 milyon m³/yıl içme suyu tahsis yapılmıştır. Sarıkız'da kurulan iki gözlem istasyonu aracılığıyla yeraltı suyu seviyesi sürekli olarak izlenmekte, ani değişimlerde uyarı ve kısıtlama mekanizmaları işletilmektedir.

Gediz Havzası'nda yeraltı suyunun kalite ve miktarının takibi amacıyla 136 adet rasat kuyusu gerçek zamanlı izlenerek bölge anlık olarak takip edilmektedir. Manisa il sınırları içerisinde Yeraltı Suni Besleme Projeleri kapsamında toplam 16 adet proje yapılmış olup bu projelerle kış aylarında su kalitesi iyi olan dere sularının, uygun jeolojik alanlarda yeraltına verilerek depolanması sağlanmaktadır. 2022 yılında tamamlanan "İzmir-Manisa İçmesuyu Temini Master Plan Raporu" ile mevcut ve planlanan kaynaklar belirlenmiş, bu kapsamda 2034 yılına kadar Çakal Barajı'nın (1,10 hm³/yıl) devreye alınması ve 2070 yılına kadar tüm içme suyu arzının karşılanması öngörülmüştür.

Bakanlığımızca çevre, içme suyu, tarım, sanayi, hayvancılık, turizm vb. sektörlerin adil ve dengeli su paylaşımını sağlamak aynı zamanda su kullanımından elde edilecek faydayı en üst seviyeye çıkarmak amacıyla havza ve alt havza bazında Sektörel Su Tahsis Planları (SSTP) hazırlanmaktadır.

SSTP ile havza ve alt havza ölçeğinde her sektörün ihtiyacı olan suyun, ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan analiz edilerek planlanması yapılmaktadır. Bu çalışmalarda iklim değişikliği sebebiyle oluşabilecek kuraklık risklerine karşı normal durum ve 4 farklı kuraklık senaryosu (hafif kurak, orta kurak, şiddetli ve çok şiddetli kurak dönemler) ile geleceğe yönelik havzadaki çevre, içme suyu, tarım, sanayi, hayvancılık, turizm gibi sektörlerin havza bazındaki su taleplerine uygun olarak su tahsis senaryoları hazırlanmakta ve su tahsis planlaması yapılmaktadır. İklim değişikliğinin tarımsal üretim ve gıda arzı üzerindeki etkileri değerlendirilmekte ve tarım sektöründeki riskler en aza indirilmektedir.

Şu ana kadar Seyhan, Gediz, Küçük Menderes, Konya, Akarçay, Burdur, Batı Akdeniz, Kuzey Ege, Büyük Menderes olmak üzere 9 havzada SSTP tamamlanmış ve yayımlanmıştır.

17.10.2012 tarih 28444 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Havza Yönetim Planlarının Hazırlanması, Uygulanması ve Takibi Yönetmeliği"nin 13'üncü maddesinin 2'inci fıkrasında belirtildiği üzere "Havza su tahsis planları hazırlanırken; suyun miktarı, kalitesi, havzanın özelliği, zaruri ihtiyaçlar ve şartlar başka türlü bir çözüm yolu gerektirmedikçe su kaynaklarının

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

kullanım maksatlarında;”

- İçme ve kullanma maksatlı su ihtiyaçları,
- Çevresel su ihtiyacı,
- Zirai sulama suyu ihtiyacı ve su ürünleri istihsalı,
- Enerji üretimi ve sınai su ihtiyaçları ve
- Ticaret, turizm, rekreasyon, madencilik, taşıma, ulaşım ile sair su ihtiyaçları

öncelik sırası gözetilmesi gerekmektedir. Öncelik sıralaması Su Tahsis Yönetmeliği ve DSİ uygulamaları çerçevesinde belirlenmiştir. Bu kapsamda sektörel su tahsis planlamaları içme-kullanma suyu ve çevresel akışın tamamının karşılanması, diğer kullanım maksatları açısından da tüm kuraklık koşullarında hem sektörlerin hem de su kullanımlarının sürdürülebilir şekilde gerçekleştirilmesi esası ile yapılmaktadır. Gerçekleştirilen planlamalarda havzalar arası mevcut ve geçmişteki su transferleri de dikkate alınmaktadır.

İklim değişikliğinin tarım sektörü üzerindeki olumsuz etkileri ise daha sıcak ve az yağışlı iklim koşulları, ekstrem meteorolojik olaylarda artış, su kaynaklarında azalma, kuraklık şiddetinde artış, su ve toprak kalitesinde bozulma ve biyolojik çeşitliliğin azalması gibi hususlar olarak sıralanmaktadır.

Bu bağlamda; Bakanlığımız koordinatörlüğünde ülkemiz şartlarına uygun 2008-2012, 2013-2017, 2018-2022 ve 2023-2027 dönemine ait Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin asgari düzeye indirilmesi ve kuraklıklara karşı hazırlıklı olunması maksadıyla ülkemizdeki 25 nehir havzası için kuraklık yönetim planları hazırlanmıştır.

Kuraklık yönetim planları kapsamında su kaynaklarımızın verimli kullanılması ve kuraklıklara karşı hazırlıklı olunmasına yönelik olarak belirlenen tedbirler aşağıda sıralanmaktadır.

- Sulama alanlarının rehabilitasyonu ve modern sulama sistemlerine geçilmesi,
- İçme ve kullanma suyu şebekelerindeki kayıp kaçakların azaltılması,
- Sanayi sektöründe kullanılan suyun geri kazanılması ve temiz üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması,
- Alternatif su kaynaklarının belirlenmesi,
- Gözlem ağının geliştirilmesi,
- Kullanılmış suların yeniden kullanımının sağlanması,
- Kuraklığa dayanıklı bitkisel ürünlerin artırılması,
- Kuraklığın ekosistem üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması ve
- Kuraklık farkındalığının artırılması.

Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı'nın yol göstericiliğinde illerin kendi dinamiklerine ve özel koşullarına uygun olarak “İl Kuraklık Eylem Planı” oluşturulmuştur. İl Eylem Planı kapsamında; Vali başkanlığında ilgili kurum ve kuruluşların katılımı ile oluşturulan İl Kriz Merkezi kararlarıyla olası kuraklık ile ilgili tedbirler alınarak il bazında uygulanmaktadır.

Ayrıca, kuraklık krizinin önceden öngörülerek yönetilmesi amacıyla 2024 yılında başlatılan "Kuraklık Tahmini ve Erken Uyarı Sistemi" kurulması çalışmalarının 2027 yılında tamamlanması hedeflenmektedir. Bu stratejiler ile tarımsal üretimin iklim değişikliğine karşı daha dayanıklı hale getirilmesi ve üreticilerin değişen iklim koşullarına uyum sağlaması hedeflenmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

İlaveten, 2025 yılında başlatılmış olan “İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi ve Havzalar Arası Su Transferlerinin Değerlendirilmesi Projesi” ile iklim değişikliği etkisi ile gelecek dönemde su potansiyelinde meydana gelebilecek değişimler havza ve alt havza bazlı tespit edilerek havzalar arası su transferlerine yönelik değerlendirmeler yapılacaktır.

Bununla birlikte, “Kullanılmış Suların Yeniden Kullanım Alternatiflerinin Değerlendirilmesi Projesi (2017-2019)” kapsamında yapılan çalışmalarda Manisa ilinde bulunan 13 adet tesis için belirlenen potansiyel doğrultusunda, günlük kullanılmış su miktarının 234.991 m³ olduğu belirlenmiş olup bunun da yılda 85.771.715 m³ kullanıma denk geldiği hesaplanmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda Manisa ilinde arıtılan kullanılmış suların 46.934.595.000 m³/yıl kadarının tarımsal sulamada değerlendirilmesi önerilmiştir.

Ayrıca yeraltı suyu kullanımının kontrol altına alınması, kaçak olarak açılan sondaj kuyularının kapatılması ve sulama birliklerinin teşvik edilmesi kısa vadeli önlemler olarak belirlenmiştir. Bunun yanı sıra modern sulama sistemlerine geçişin teşviki, yeni rezervuar ve gölet projeleri (Hatipler Göleti vb.), Kuraklık Eylem Planları kapsamında mahsul desenlerinin yeniden planlanması ve yeraltı suyu suni besleme çalışmalarının artırılması gibi önlemler de uzun vadeli olarak belirlenmiştir.

Bakanlığımızca tarımda kullanılan suyun etkin kullanımını sağlamak üzere 2007 yılından itibaren bireysel tarla içi modern sulama sistemlerine Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) kapsamında %50 oranında hibe desteği sağlanmaktadır. Bu kapsamında 2007-2024 yılları arasında 57.296 projeye 5,4 milyon dekarlık alanın modern sistemlerle sulanması sağlanmıştır. Sulama sistemleri başvuru konuları aşağıda sıralanmaktadır.

- Tarla içi damla sulama sistemi kurulması,
- Tarla içi yağmurlama sulama sistemi kurulması,
- Tarla içi mikro yağmurlama sulama sistemi kurulması,
- Tarla içi yüzey altı damla sulama sistemi kurulması,
- Lineer veya Center Pivot sulama sistemi kurulması,
- Tamburlu sulama sistemi kurulması,
- Güneş enerjili sulama sistemi kurulması,
- Tarımsal sulama amaçlı güneş enerji sistemleri ve
- Akıllı sulama sistemleri.

Basınçlı sulama sistemleri hibe desteği kapsamında Manisa iline 2007-2024 yılları arasında toplam 934 proje için 58.783.600 TL hibe desteği verilmiştir.

Kurak ve yarı kurak bölgelerde yağış sularından maksimum fayda sağlanmak üzere yağmur hasadı projeleri yürütülmektedir. 2022 yılında KKYDP kapsamında tarımsal kuraklığı önlemeye yönelik kırsalda yağmur hasadı için havuz yapımı (Jeomembran) %50 hibe kapsamına alınmıştır.

IPARD III Programı kapsamında çıkılan ve çıkılacak çağrılarda %50-75 değişen oranlarda yatırım tedbirlerine (damla sulama, yağmurlama, pivot ve tamburlu sulama sistemlerinin ayrıca suyun kaynağından çıkarılmasında ihtiyaç duyulan enerjinin karşılanabildiği modern tarımsal solar sulama sistemlerinin dahil olduğu) hibe desteği sağlanmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bakanlığımız tarafından su kısıtının belirlendiği bölgelerde, belirlenen kriterlere uygun üretim yapan üreticilerimizin Devlet Destekli Tarım Sigortası yaptırımları halinde; poliçe primi üzerinden %10 oranında “Su Kısıtı Desteği” indirimi, uygulanmaktadır.

Tarımda dijitalleşme ile bitkinin ne zaman ne kadar sulama suyuna ihtiyaç duyduğunun tahmin edilmesi için dijital sulama yönetimi projeleri yürütülmektedir. Bu amaçla TAGEM-suET (Sulama Yönetimi ve Bitki Su Tüketimi Sistemi) hayata geçirilmiştir.

Tarımsal kuraklığın izlenmesi ve kuraklık internet portalının oluşturulması çalışmaları tamamlanmıştır.

“Dijital Sulama Yönetim Sisteminin (DiSU) Geliştirilmesi” projesi kapsamında 6 farklı bölgede çalışmalar yürütülmektedir.

İklim değişikliği sebebiyle sıklığı artan taşkın ve kuraklık afetlerinin can ve mal güvenliğini tehdit etmesi sonucu hem su kaynaklarımızın hem de beşeri faaliyetlerin olumsuz etkilerinin azaltılması maksadıyla hazırlanan Yönetim Planlarının (Nehir Havza Yönetim Planı, Taşkın Yönetim Planı, Sektörel Su Tahsis Planı ve Kuraklık Yönetim Planı) bütünleştirilmesi neticesinde “Gediz Havzası Eylem Planı” 04.05.2023 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 2023/10 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile yürürlüğe girmiştir.

Bahse konu Eylem Planında iyi tarım uygulamaları, su verimliliği, evsel atık su yönetimi, endüstriyel atık su yönetimi, katı atık yönetimi ve taşkın yönetimi konularında tedbirler belirlenmiştir. Söz konusu tedbirler, Ulusal Su Kurulu, Havza Su Kurulu, İl Su Kurulları ve müstakilen teşkil edilen Gediz Eylem Planı Takip Komisyonu marifetiyle takip edilmektedir.

Gediz Eylem Planı’nda yer alan tedbirlerin uygulanmasına yönelik ise Bakanlığımız ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü ortaklığında “Gediz Havzasında Sürdürülebilir ve Entegre Su Kaynakları Yönetimi Projesi” yürütülmektedir. Proje kapsamında, orman alanında teraslama, mera ıslahı, tarımsal teraslama gibi çiftçilere örnek olan uygulamalar gerçekleştirilmiş olup akıllı sulama ve suyun verimli kullanımı, iyi tarım uygulamaları, mera koruma ve münavebeli hayvan otlatma, tarımsal teraslama gibi konularda eğitimlerin verildiği Uygulamalı Çiftçi Okulları kurulmuştur.

Ayrıca baraj ve göletlerdeki su seviyeleri düzenli olarak izlenmekte, sulama sezonu öncesinde kısıntı senaryoları oluşturulmakta ve ilgili paydaşlarla koordinasyon sağlanarak tarımsal su kullanım planlamaları yapılmaktadır. Ayrıca, modern sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması, su verimliliğini artırıcı projelerin desteklenmesi ve çiftçilerin bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar da yürütülmektedir. Kuraklık dönemlerinde su tahsisleri yeniden gözden geçirilerek öncelikli kullanım alanlarına göre su dağılımı planlanmakta, bu süreçte Valilikler koordinasyonunda il tarım ve orman müdürlükleri başta olmak üzere tüm ilgili Kurumlarla Tarımsal Kuraklık Kriz Merkezi Toplantıları yapılarak alınan kararlar doğrultusunda hazırlanan 2025 yılı Su Kısıtı Tedbirleri ilgili Kurumlara resmi yazı ile bildirilmiştir.

Saruhanlı ilçesinde kapalı devre sulama sistemine geçiş çalışmaları, “Gediz Sulamaları Rehabilitasyon Planlama Revizyonu” projesi kapsamında ele alınmıştır. Buna göre 106.827 hektarlık sulama alanı yeniden değerlendirilmiş, Salihli (Adala) ve Ahmetli Sulamaları için kapalı sistem tasarımları, Menemen Sulaması için klasik (açık) sistem hesaplamaları yapılmıştır. Yatırım bedelinin yüksekliği nedeniyle yapılan Yap-İşlet-Devret fizibilite çalışmasında yalnızca 18.620 hektarlık bölümün ekonomik olarak rehabilite edilebilir olduğu tespit edilmiş ve mevcut mansap su hakları da dikkate alındığında, Ahmetli ve Menemen sahalarında kapalı sisteme geçiş mümkün bulunmamıştır.